

28.1.2021

EOAK/2098/2020

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Juha Haapamäki

OLOSUHTEET POLIISIVANKILASSA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli Jämsän poliisivankilan olosuhteita. Ensinnäkin hän kertoi sellissään olleen todella kylmä. Hän ei myöskään pitänyt käytössä olleita vuodevaatteita ja peittoja asianmukaisina. Vielä hän arvosteli pitkinä pitämiään ruokailuvälejä ja pieniä annoksia.

2 SELVITYS

Asiassa antoi selvityksen Sisä-Suomen poliisilaitoksen rikoskomisario. Lausunnon antoivat poliisipäällikkö ja Poliisihallitus.

Jäljennökset selvityksestä ja lausunnoista liitetään oheen tiedoksi kantelijalle.

3 RATKAISU

3.1 Sellien lämpötila

Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 3 luvun 3 §:n 1 momentti kuuluu seuraavasti.

Vapautensa menettäneiden käytössä tulee olla asianmukaiset majoitus- ja peseytymistilat. Säilytystiloja rakennettaessa ja korjattaessa varsinaiset majoitustilat on varustettava siten, että ne vastaavat yleisessä rakennuslainsäädännössä asuintiloille asetettuja vaatimuksia.

Poliisilaitoksen mukaan poliisivankilan säilytystilojen sellien lämpötila ei eritoten kylmän sään aikana täysin täytä asianmukaisia vaatimuksia. Helmikuussa 2018 tehdyn koemittauksen mukaan sellien lämpötilat vaihtelivat välillä 16,8 – 19,8 astetta, kun ulkona oli -12 astetta.

Vaikka tämän mittauksen tarkkuudesta ei ole tietoa, on ilmeistä, että sellien lämpötilat eivät aina täytä sosiaali- ja terveysministeriön asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista antaman asetuksen (545/2015) vaatimuksia. Tämä asetus on annettu terveydensuojelulain nojalla. Sen mukaan esimerkiksi palvelutaloissa, vanhainkodeissa, lasten päivähoidopaikoissa, oppilaitoksissa ja vastaavissa tiloissa huoneilman lämpötila tulisi lämmityskaudella olla 20 - 26 astetta. Asunnoissa lämpötilan tulisi vastaavana aikana olla 18 - 26 astetta.

Alhaiset sellilämpötilat ovat selvityksen mukaan vaivanneet poliisivankilaa sen valmistumisesta eli vuodesta 1999 alkaen. Tähän on useaan kertaan yritetty saada parannusta kiinteistön toimitilapalaverissa vuokranantajana toimivan Senaatti-Kiinteistöjen kanssa. Rakenteellisista syistä ongelmaan on saatu vain osittaista korjausta. Säilytettävien olosuhteita on pyritty kohentamaan antamalla säilytettäville tarvittaessa ylimääräinen peitto.

Näyttää siis olevan selvää, että kantelijan esittämä arvostelu sellinsä kylmyydestä on ollut perusteltua. Jälkikäteen on kuitenkin mahdotonta arvioida, kuinka kylmä sellissä on ollut. Kantelijan kertoman mukaan hän joutui olemaan sellissä 2-3 päivää toppatakki päällä, mitä ei voi pitää hyväksyttävänä. Sellissä mahdollisuudet liikkua ovat vähäiset ja tästäkin syystä lämpötila ei saisi olla normaaleja asuintiloja alhaisempi.

Totean, että apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen on omana aloitteenaan EOAK/2098/2020 selvittänyt Senaatti-kiinteistöjen oikeudellista asemaa ja mahdollisia vastuita esimerkiksi vapautensa menettäneiden henkilöiden säilytystilojen hallinnassa ja kunnossapidossa. Laillisuusvalvonnassa on nimittäin havaittu, että vaikka toimitilojen puutteet olisivat viraston johdon tiedossa, niiden korjaaminen näyttää joskus jäävän Senaatti-kiinteistöistä johtuvista syistä viraston välittömien vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolelle. Saattaa myös olla, että Senaatti-kiinteistöjen perimien maksujen vuoksi korjauksia tai perusparannuksia ei viraston käytössä olevien resurssien puitteissa voida toteuttaa.

Lisäksi totean, että Poliisihallitus on joulukuussa 2020 ilmoittanut oikeusasiamiehelle, että Jämsän poliisivankila peruskorjataan vuoden 2021 aikana.

Edellä mainittu apulaisoikeusasiamiehen oma aloite ja tuleva peruskorjaus huomioon ottaen en katso olevan aiheutta ryhtyä tarkemmin selvittämään kylmyysongelman historiaa. Joka tapauksessa asiaan tulisi peruskorjauksessa kiinnittää erityistä huomiota. Sinänsä tämän tyyppiin ongelmiin tulisi löytää ratkaisu nopeammin kuin että tilanne jatkuu epätydyttävänä kaksi vuosikymmentä.

Pyydänkin Poliisihallitusta 31.12.2021 mennessä ilmoittamaan, miten peruskorjauksella on pystytty vaikuttamaan sellien lämpötiloihin.

Totean, että poliisilaitoksen tulisi huolehtia, että vapautensa menettäneitä ei sijoiteta sellisiin, joiden lämpötila ei täytä edellä mainitun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen vaatimuksia. Lisäksi poliisivankilan henkilökunnan tulisi mahdollisuuksien mukaan sijoittaa vapautensa menettäneitä kylminä vuodenaikoina lämpimimpiin sellisiin ja omaloitteisesti tarjota lisäpeitteitä.

3.2 Vuodevaatteet ja ruokahuolto

Saadun selvityksen mukaan poliisivankilaan on viimeksi tilattu Suomen Sairaalatukusta 10 kennopeitettä tammikuussa 2018. Tarvittaessa annetaan käyttöön kaksi peitettä, jos henkilö palelee. Peitot ovat ehjiä ja puhtaita sekä helppoja pesulan pestä johtuen sairaalalaadusta.

Jälkikäteen on mahdotonta selvittää, millaiset peitot kantelijalla on ollut käytössään.

Lakanat ja tyynyliinat ovat kertakäyttöisiä selvityksen mukaan lähinnä siitä syystä, että pestäville lakanoille ei ole säilytystiloja niin paljon kuin niitä tarvittaisiin.

Näiltä osin ei käytettävissäni olevan selvityksen perusteella ole tullut ilmi virheellistä menettelyä.

Ruokailusta poliisilaitoksen lausunnossa todetaan, että Jämsän poliisivankilassa on aamupala klo 08.00 (2 palaa vaaleaa leipää, margariinipappi, teepussi, 2 palaa sokeria ja mukillinen kuumaa vettä). Lounas tarjoillaan klo 10.30 - 12.00 (lämmin ruoka, 2 dl mehu, leipä ja margariinipappi). Päivällinen tarjoillaan klo 17.30 - 19.00 (lämmin ruoka, 2 dl mehu, leipä ja margariinipappi). Ruuan laadusta tai määrästä ei poliisilaitoksen mukaan ole tullut valituksia.

Ruokailuvälit eivät lähtökohtaisesti anna minulle aihetta arvosteluun. Poliisilaitoksen ilmoittamat vaihteluvälit ovat kuitenkin varsin huomattavat. Jos lounas tarjoillaan jo klo 10.30, niin ruokailuväli muodostuu mielestäni liian pitkäksi, jos ravintoa saa seuraavan kerran vasta klo 19. Henkilökunnan tulisikin kiinnittää tähän huomiota ja tarvittaessa ruokailuvälin venyessä tarjota lounaan ja päivällisen välissä sopivaa välipalaa.

4 TOIMENPITEET

Kohdassa 3.1 toteamani johdosta pyydän Poliisihallitusta 31.12.2021 mennessä ilmoittamaan, miten Jämsän poliisivankilan peruskorjaus on vaikuttanut sellien lämpötiloihin. Lisäksi kiinnitän Sisä-Suomen poliisilaitoksen huomiota mainitussa kohdassa vapautensa menettäneiden sijoittelusta ja oma-aloitteisesta lisäpeittojen tarjoamisesta toteamaani ja pyydän saattamaan päätöksen tiedoksi Jämsän poliisivankilan henkilökunnalle.

Lähetän päätökseni tiedoksi myös Jämsän kaupungin terveydensuojeluviranomaiselle, jolla on terveydensuojelulain 51 §:n nojalla oikeus antaa yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi.

Lisäksi saatan kohdassa 3.2 ruokailuväleistä esittämäni Sisä-Suomen poliisilaitoksen tietoon ja pyydän sitä tältäkin osin saattamaan päätökseni tiedoksi Jämsän poliisivankilan henkilökunnalle.

Edellä todetun johdosta lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni tiedoksi Poliisihallitukselle, Sisä-Suomen poliisilaitokselle ja Jämsän kaupungille.

Muihin toimenpiteisiin asia ei anna aihetta.